

הבדלה בין זכרון לעצמאות

לוח השנה מעמיד לפנינו את אתגר המעבר מיום הזכרון ליום העצמאות, מבכי לשירת נצחון, מלב שבור ללב שמח וגאה. זאת דרישה קשה, ובכל זאת אנחנו עומדים בה. היא הרבה יותר קשה מאז ה-7 באוקטובר: האסון הנורא, השכול הבלתי-נתפס, המלחמה המתמשכת והחטופים שעוד לא איתנו כאן. קשה לנשום, וממש קשה לשמוח.

הצעתנו כאן היא למילים שיאפשרו את המעבר הזה, שיתנו פשר להבדלה בין יום הזכרון ליום העצמאות. זאת המציאות שלנו, וזאת ההתמודדות שלנו איתה.

קריאה:

אין אנו בונים שערי ניצחון, ואין לנו היכלות גבורה. אין כמונו היודעים כי מלחמות, אפילו הסתיימו בניצחון, הן מסע ארוך אל הכאב והשכול.

הארץ הזאת ידעה סבל רב במלחמות וביניהן, פניה חרושות בקמטים של כאב. שילמנו, ואנו מוסיפים לשלם, מחיר יקר תמורת הזכות לתקוע כאן יתד, לבנות כאן בית. ואיך אנו גומלים לאותה חבורה גדולה ומופלאה של נערים ונערות, ששילמו את המחיר היקר תמורת קיומנו כאן? אין תגמול. המעט שאנו, החיים, יכולים לגמול לחברינו המתים הוא הזיכרון, ההולך אחריהם ואיתנו.

(יצחק רבין, מתוך הקדמה לספר "גלעד", 1989)

קריאה:

קהלת ג א-ח

לְכָל זְמַן וְעַת לְכָל חַפֵּץ
תַּחַת הַשָּׁמַיִם.

עַת לְלֶדֶת וְעַת לָמוֹת
עַת לְטַעַת וְעַת לְעִקּוֹר נְטוּעַ.
עַת לְהַרוֹג וְעַת לְרַפּוֹא
עַת לְפָרוֹץ וְעַת לְבָנוֹת.
עַת לְבָכוֹת וְעַת לְשַׁחֹק
עַת סָפוֹד וְעַת רִקּוֹד.
עַת לְהַשְׁלִיךְ אֲבָנִים
וְעַת כְּנוֹס אֲבָנִים
עַת לְחַבּוֹק וְעַת לְרַחֵק מִחֶבֶק.
עַת לְבַקֵּשׁ וְעַת לְאַבֵּד
עַת לְשָׁמוֹר וְעַת לְהַשְׁלִיךְ.
עַת לְקָרוֹעַ וְעַת לְתַפּוֹר
עַת לְחַשׂוֹת וְעַת לְדַבֵּר.
עַת לְאַהֵב וְעַת לְשֹׂא
עַת מְלַחֵמָה וְעַת שְׁלוֹם.

קריאה:

בבלי שבת לד ע"ב

'בין השמשות' -
ספק מן היום ומן הלילה,
ספק כולו מן היום,
ספק כולו מן הלילה [...]
'בין השמשות' כהרף עין,
זה נכנס וזה יוצא,
ואי אפשר לעמוד עליו.

יש בי אהבה

מילים ולחן: ארקדי דוכין

בין האפל לנסתר
בעולמנו המר
אומרים שיש עוד תקוה
קוראים לזה אהבה
ומחכים לבואה

בין האתמול לעתיד
בין האוצר לתחתית
אומרים שיש עוד תקוה
קוראים לזה אהבה
ומחכים לבואה

בין הבלבול לאסון
תדעו שיש פתרון
קוראים לזה אהבה
בין הזיוף לאמת
בין כל מה שחי למת
ישנה אהבה

יש בי אהבה
והיא תתעורר ותיגע
יש בי אהבה והיא תנצח

בין השפיות לשינה
בין הילדות לזקנה
אומרים שיש עוד תקוה
קוראים לזה אהבה
ומחכים לבואה

בין האתמול לעתיד

אני נושא עמי

מילים: יעקב אורלנד
לחן: דוד זהבי

אני נושא עימי את צער השתיקה,
את נוף האלם ששרפנו אז מפחד,
הלוא אמרת אליי: "העיר כל כך ריקה"
הלוא אמרת אליי: "נשתוק מעט ביחד".

בחלוני קמלו כבר שושני הנוחם,
בחלוני נסתם חזון המרחבים,
רק הרחובות עוד מחייכים במלוא הרוחב,
אל כל אשנב מוצת באור הערבים.

בואי נצא שוב לחוצות אותם הלכנו,
אל ספסלי האהובים בגן העיר.
אולי נפגוש עוד בפנים אשר שכחנו,
אולי נשמע עוד מחדש אותו השיר.

בחלומות ההם על הספסל הקר,
בחלומות ההם נרדים את עברנו,
עד שיום אחד, גבוה ומוכר,
ייפול שוב בנשיקות על צווארנו.

קריאה:

מזה שבועות אני מדממת שירים

איריס אליה כהן

אֲנִי קוֹרֵאת לְקַבֵּץ "יְגוֹן"
מוֹחֶקֶת
קוֹרֵאת לוֹ "אוֹקְטוֹבֶר"
מְשַׁנֶּה לְ"שִׁבְעָה"
מְחַלֶּפֶה לְ"תְהוֹם"
מְשַׁנֶּה: "תְּהוֹמוֹת"
קוֹרֵאת לוֹ "כְּשֹׂאוֹל"
קוֹרֵאת לוֹ "תְּקוּהָ"

מוֹרָה לְמַחְשָׁב שִׁיזְכֹּר
הוּא עוֹנָה לִי "שׁוֹמֵר אֶת תְּקוּהָ"

קריאה:

מתוך: שירי סוף הדרך

לאה גולדברג

לְמַדְנִי, אֱלֹהֵי, בְּרֶךְ וְהִתְפַּלֵּל
עַל סוּד עֲלֵה קָמְלִי, עַל נְגֵה פְּרִי בְּשֵׁל,
עַל הַחֲרוּת הַזֹּאת: לְרֵאוֹת, לְחוּשׁ, לְנֶשֶׁם,
לְדַעַת, לְיַחַל, לְהַכְשֵׁל.

לְמַד אֶת שְׁפָתוֹתַי בְּרֶכֶה וְשִׁיר הַלֵּל
בְּהִתְחַדֵּשׁ זְמַנְךָ עִם בְּקָר וְעִם לַיִל,
לְבַל יִהְיֶה יוֹמֵי הַיּוֹם כְּתַמּוּל שְׁלֹשׁוֹם.
לְבַל יִהְיֶה עֲלֵי יוֹמֵי הָרֶגֶל.

ימים של שקט

מילים: ירדן בר כוכבא
לחן: אבי גרייניק

הנה הם באים ימים של שקט
אחרי הרעש הגדול והנורא
אפשר לנוח קצת על המרפסת
ולאסוף את שברי הסערה

הנה הם באים ימים של שקט
כבר שכחתי איך שהם נראים
אפשר עכשיו לפתוח את הדלת
לשלוח אל הרוח ציפורים

הנה הם באים ימים של שקט
נצא אל החלון לראות
אם קלו כבר המים
אולי כבר יש באופק אדמה
זוגות זוגות
נצא זוגות זוגות
נביט אל השמיים
נחכה ביחד ליונה.

הנה הם באים ימים של שקט
אחרי שכבר איבדנו את הכול
תשב איתי עכשיו על המרפסת
תבכה איתי ביחד על אתמול

הנה הם באים ימים של שקט
שנינו כאן ביחד על ההר
המים כבר ירדו ויש כבר קשת
אפשר לקום, סוף העולם עבר

רק בגלל הרוח

מילים: מיכה שטרית
לחן: לאה שבת

יהיה מה שיהיה אני עוד אשנה
אני אגשים את חלומי
נושאי בשורה רעה מכות או עוד גזרה
לא ישנו את מהותי.

אני את והאל שלצידי עוד ננצח
לא בגלל הכוח רק בגלל הרוח
הנושבת בגבי.

רק בגלל הרוח בתוכי, במוחי, בנשמתי
רק בגלל הרוח בתוכי, בדמי, בנשמתי.

את שיש לי להגיד, אני עוד אצרח
אפילו בירח ישמעו
מי שיגיד: "לא כך" אותו לא אשכח
יבוא היום אוכיח צדקתי.
אני את והאל שלצידי...

הלוואי

מילים: אהוד מנור
לחן: בועז שרעבי

הלוואי ומענן תרד עלינו קשת
הלוואי שלעולם הזה יש תקנה...

הלוואי ויום יצמח מתוך סופה גועשת
הלוואי ולא תאבד לעד המתנה
הלוואי שהמדבר יצמיח עשב דשא
הלוואי ועוד נשב בצל התאנה.

הלוואי שלא נכאב ואיש אחיו יאהב
הלוואי וייפתחו שוב שערי גן עדן
הלוואי ויתמזגו מזרח ומערב
הלוואי הלוואי ונחדש ימינו כאן כקדם.

הלוואי ולא יישא עוד גוי אל גוי חרב
הלוואי ולא ננטוש את דרך התקווה
הלוואי והאדם יהיה רחום עד ערב
הלוואי שיש סיכוי אחד לאהבה.

הלוואי שלא נכאב...

עושה שלום

מילים: מן התפילה
לחן: נורית הירש

עושה שלום במרומיו, הוא יעשה שלום עלינו
ועל כל ישראל (ועל כל יושבי תבל)
ואימרו אמן.